

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Égész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr

Külföldön az év folyózatán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, KÖNYÖK-UTCZA, 121 SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 186. SZ.

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknek árbeárlásuk alattik.

Bélföldi minden beiktalásért 30 kr.

Kecskemét, 1887. szept. hó.

A nemzetek életének alaptörvénye a folytonos fejlődés; ha azok életében a fejlődési folyamat fenakad, a nemzet stagnál vagy elenyészik.

Oly igazság ez, melyet hirdet a népek története, minden művelt nemzet elismer és követ, és meg vagyunk róla győződve, hogy nálunk is átment a nemzet öntudatára.

Ez igazságot jelszó gyanánt zászlajára írta a politikai pártok mind-egyike; ajkain hordozza a közélet minden embere, és a haza fennmaradását, nemzeti létünk konszolidációját, ma már úgyszólván mindenki ez igazság bölcs, előrelátó és minél teljesebb valóslításától várja.

Nem forog fen kétség arra nézve sem, hogy nemzetünk életfejlődése csak úgy lehet sikert biztosító és egészséges, ha egyszerre két irányban halad, melyek egyike vagyonszághoz juttatja a magyar népet, másika az intelligencia minél magasabb színvonalára emeli.

Nem akarjuk itt szóba hozni a haladás azon mértékét, melyet hazánkban a legújabb idők eseményei mindkét irányban igazolnak; a ki elfogulatlanul ítél, az nem fogja tagadni, hogy pár évünk alatt évszázadok elmulasztott munkáját végeztük el. Nem szólnak a megoldandó feladatok és a legyőzendő nehézségek azon óriási halmozásáról sem, melyek elől a magyar nép a jövőben ki nem térhet, ha csak magát a jövőt feláldozni nem akarja. Hisz' ezek felsorolása egy hírlapi cikk keretét messze túlhaladja. Még kevésbé kísérjük meg rá utalni azon szerepkörre, melyet a nemzeti fejlődés ügyében, a kormány, politikai pártok, társadalom és a haza egyes polgárai vannak hivatva betölteni. Hisz' a napi sajtó ügyis folytonosan e tényezőkkel foglalkozik; hol egyik, hol a másik

működését ismerteti, bírálja és irányadó befolyása alá vonni igyekszik.

E tényezők közt kétségkívül elsőrendű helyet foglalnak el a városok. Ezekben vannak meg leginkább azon feltételek, melyek mellett kifejlődhetik az ipar és kereskedés, emelkedhetik a vagyonság, megismosulhat az intelligencia. Azért nem helytelen ama nézet, hogy a városok haladására; a nemzet haladásának fokmérője.

S íme: csupán e szempontból óhajunk mi ez alkalommal egy-két városunkban észlelhető körülményre egész tárgyilagossággal rámutatni.

Tán nem csalódnak, ha a városok jelzett magasabb szerepköréből kiindulva: a városi polgár hivatását is magasabb látókörből tekintjük, mint a melyen belől egy falu szerény lakója megjelenhet.

A városi polgár a haza ügyét nem csupán az állampolgári kötelességek hű teljesítése által kell, hogy szolgálja; neki még van egy másik szűkebb hazája is — városa és szent kötelessége arra törekedni, hogy városa életét a virágzás azon polczára emelje, melyen az a nemzeti fejlődésnek valóban elsőrendű tényezője gyanánt szerepelhet.

Mi tiszteljük Kecskemét város dérek polgárait; e város jóhírneve becsebbes előttünk, hogysem azt drága kincs gyanánt megőrizni feladatunknak nem tartanánk; de becsüljük és szeretjük az igazságot is, és azt hisszük, hogy nem vértünk az igazság ellen ha kimondjuk, hogy a haza iránti missiót magasabb fokon betölteni képes fejlettebb városi élet létrehozása szempontjából városunk népének még sok a teendője. Hozzájárul, hogy sok más hazai városhoz viszonyítva felette kedvezőtlenül alakult nálunk a jelzett cél eléréséhez szükséges feltételek. A város lakosságának aránylag túlságosan nagy része mezőgazdasággal fog-

lalkozik. Iparunk úgyszólván csupán a helyi szükségletre termelő kézműipar; gyáriparunk nincs s általában az alföldről nemzetgazdánk azt tartják, hogy itt a gyáripar kifejlődésének csak a munkás kéz hiánya is, igen sokáig legyőzhetetlen akadály lehet. Kereskedésünk is felette korlátolt, mert a város területén jóval túlterjedő nagyobb vidék piacát nálunk megteremtani alig lehetséges. Ily körülmények közt az iparos szegény marad, a kereskedők nagy része tengődik, a vagyonság számbavehető forrásait az östermelés keretén kívül alig találjuk meg. Az intelligencia fejlődése pedig felette szűk körben mozog, expansív erőt, mely a fejlődés határait szélesebb körre kiterjesztené, alig bír felmutatni.

Midőn városunk intelligenciájáról így ítéletet mondunk, távol áll tőlünk a szándék, hogy az értelmesség azon fokát, mely a magyart általában, Kecskemét népet pedig különösen is jellemzi, kisebbsítük; mi „intelligencia” alatt a nép azon elemét értjük, mely akar a tudományos, akar a gyakorlati életpályán működve, ama magasabb látókörrel és alaposabb képzettséggel rendelkezik, mely által képes jelezni a nép előtt a józan irányú haladás ösvényeit, melyet egy öntudatos és hivatását betölteni akaró nép épen ezen képessége folytán irányzó és vezető elemének elismer, mint ilyen iránt tisztelettel és bizalommal viseltek és készségesen követni igyekszik.

Az intelligenciának szép és nemes hivatását betölteni valamely városban annál nehezebb, minél kedvezőtlenebbek ott fejlődésének feltételei. Pedig e hivatás betöltése egyértelmű a város felemelésével azon színvonalra, melyen az magasabb társadalmi és nemzeti hivatásának mindinkább meg bír feladni. Ebből aztán egyszersmind következik, hogy koránt sem arrogancia, vagy a mi még rosszabb, úrhatnám-

ság az intelligenciától az, ha a néptől azt kívánja, hogy minél hátránysabbak rá nézve a fejlődési feltételek, a város és a haza javára célzó munkájában a nép bizalma annál inkább támogassa; ellenkezőleg az intelligencia ezen kívánalma: a nép felhívása azon szent polgári kötelesség teljesítésére, mely segédkezet nyújt a kellő fejlődés akadályainak elhárítására.

Hibái, gyengeségei az intelligenciának is lehetnek; megeshetik, hogy attól e miatt a nép bizalma elfordul. De ennél aztán nem is képzelhető szomorúbb jelenség, mert ennek csak pangás és hanyatlás lehet kimaradhatlan következménye. Ha pedig a nép bizalmát intelligenciájától megvonja, a nélkül, hogy annak alapos okát kimutatni lehetne — ez még súlyosabb kórállapot jelensége, mert jobbra aljas demagógok munkája, kik önző céljaikra zsákmányolják ki a félrevezetett népet; mely csak később, midőn már a hanyatlás és pusztulás ideje bekövetkezett, veszi észre, hogy tulajdonkép városától és hazájától fordult el, midőn intelligenciáját megtagadta.

Városunkban — hála a gondviselésnek — ennyire nem mentek a dolgok. De vannak jelenségek, melyek ez irányban aggodalmat ébresztőleg hatnak; melyeket valóságos társadalmi bajnak s nem egyszerű körjelenségeknek volnának kénytelenek tekinteni, ha nem tudnók, hogy inkább csak a szélsőségek terén mozgó politikai pártok izgató üzeneteinek, mint a népérzületében bekövetkezett maradandóbb jellegű változásnak tulajdonítandók.

Nem akarunk e jelenségekre külön-külön rámutatni. Csak jelezzük, hogy egyidő óta főleg a gazdák és iparosok körében, szemben városunk intelligenciájával bizonyos idegenkedő és elzárkózó irányzat kezd lábrakapni és kezdenek szárnyra kelni egyes jelszavak is „urakról”, „urak akarataról”

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Kecskemettől Velenczéig.

— Utirajz. —
Írta: Jospip.

(Befejező közlemény.)

Hozzá vagyunk már szokva, hogy Velenczét regényesnek tartunk s így minden, velünk ott történő dolog érdekesebb színben tűnik föl saját magunk előtt is akkor, midőn már hazulról gondolunk oda vissza.

„Egy éj Velenczében” ezimmel már szindarabunk is van. Hát bizon az a velenczei éj meg is érdemli, hogy szinpadra kerüljön. Oda került az különben már „Othello”-val. A szép Desdemona szülőháza ott emelkedik a „Grand Canal” partján. Oh hányszor me-rengett itt a világ legnagyobb szerelme s mi könnyűvel vetjük szemünket az ablakokra, hánnon Othelónak egész üdve sugárzott le. . .

Nekem is volt egy éjem Velenczében. Esti 8 óraker agyüdürgések kezdtek hirdetni: hogy a közkertben a szokottnál ma érdekesebb dolog történik. A vaporettek (kis gözhajók) alig győzték szállítani a ropant néptömeget a kertbe. Természetes, hogy mi is iparkodtunk oda jutni. A plakátok megértvén, hogy „Concerto” lesz: lehetőleg jó helyet kívántunk magunknak biztosítani a körbe állított kottatartók közelében. Nem sokáig kellett várniuk, mert a katonazenészek csakhamar meg is érkeztek.

No ezek tiszteletére ugyan nem igen volt érdemes agyüzni — gondolám magamban — egy polkát vagy valzert a nélkül is eljátszhattak volna.

Az én katonáim azonban hiában áldogáltak ott a maguk helyén, csak nem akarták megkezdeni azt a polkát, daczára annak, hogy a kertben már mintegy 10 ezer lélek telongott egymás hátán.

Udvariatlanok — mondtam barátaimnak — annyi figyelemmel már csak lehetnének, hogy ennyi nép kedvéért csak játszhatnának már valamit.

Mindhiába! Az én katonáim nem mozdulnak.

Ejnye, nézzük csak azt a plakátot, mi van rajta, látha nem is lesz koncert.

Szilbáizjuk aztán nagy keservesen, hogy: „Bataglia di Solferino” (a solferinói ütközet) s a betűzetésünkben melyen elmerült állapotunkból egyszerre csak valami túlvilági hangok ébresztettek föl. . . Pontban 9 óraker a zenekar megkezdte működését.

Minő esend lett! A tiz ezernyi ember-tömeg mintha csak kövé változott volna.

A zenekar 54 tagból állott. A legkisebb sítől a legnagyobb harmonáig mindenféle fúvóhangszer képviselve volt. Bizony szép zenekar. Le is kötötte a figyelmet úgy, hogy másra nem ért rá az ember gondolni sem.

Feszült figyelemmel s fokozott érdeklődéssel hallgattuk a bájos zenét, melynek melodi kú, esodarejű hanghullámait befurakodtak a szivekbe s azokat teljeseen meghódítva mindvégig uralták.

A csendes merengést, valami kedvesnek a bírhatása utáni vágyat oly meghatóan ki-

fejező melódia után erősebb, majd durva hangok következtek, melyeknek töredezettsége, gyors váltakozása a szívódás jellegét adta. Egyszerre siri esend. A távolból (a kert 4 sarkán még más 4 zenekar volt elhelyezve) kürtösó hallatszik, mely a csatajelt adja. A másik oldalról a jelt viszonzozzák s erre megkezdődik a háború.

Nines toll, a mely a következő jelenetet visszaadni képes legyen.

A legskititőbb zenébe 25 ágyú és 100 puská bűmbült és regegett s a borzasztó zaj megreszkettette a levegőt. E közben a lát-határon óriási görögütűzfény gyuladt ki, melynek területén röpökdedek a bombák, égett a város, roskadoztak a háztetők s omlottak a tornyok. . .

Majdnem szobrokká merevedtünk.

A csata véget ér. A zene gyászindulóba megy át. Mintha csak beszélne, hogy most az eseketeket temetik. Megható, könyvet facsaró melódia. Nemsokára a győzelmes táborban győzelmi ének hallatszik, (dalárda énekel) melyre örömmámort eláruló riadó zene következik. — Ismét esatajelt (egy kürt által adva). A válasz megadatik. Új össze-ütközés. Durrognak az ágyúk, ropognak a puskák, az óriási görögütűzfény (most már zöld színben) az előbbi csataszínhelylyel ellenkező oldalon újból kigyulad. Egy város s e borzasztó látványhoz még újabb járul. Vihar támad, zúg a szél, cikázik a villám. . . .

A győzelmes sereg rongyos zászlóval, harczi indulóval énekesen a központi zenekarhoz vonul. Ezt a második, harmadik s negyedik raj követi, mindegyiknek az élen zene-

kar. Mikor pedig már mind együtt voltak, akkor az énekeses befejezés következett.

Megnéztem az óramat: pont fél 11 óra volt. A darab tehát kerek harmadfél óráig tartott.

Operák és cirkusokban nagyszerű látványosságoknak voltam már tanúja, de ehhez fogható soha nem láttam és nem hallottam.

Ilyen elandaltolt lelki állapotban ültünk egy gondoliba, mely alvó helyünkre volt bennünket szállítandó. — A nyilt tengerre evetünk. (Ott volt kikötve az „Espero”). Hogy nézett innen ki a fényárban úszó Velence! Hogy nézett ki fölöttünk a felteleg-ten csillogó ég, alattunk pedig a sugarkakkal játszadozó tenger! . . . Csendesesen evetünk a ragyogó városról és tovább tovább. . . a tenger hajbai meg meglöcsentek a gondolas evőjétől. . . s mi merengve néztük a világ legbűvösebb látványát. . .

Igazán csak az kelletett volna még: hogy ezt az egészet egypár szerelmes élvezze át.

No de én ne kívánok szebb velenczei éjet soha!

És most már elhagynom Velenczét. Nem hányom fel neki: hogy átkozott rossz szivarjai vannak, hogy ételei olajárban ársznak, süre keserű, bora pedig aytafaiság az ecettel s hozzá minden még méregdrága is — megbocsátok neki mindent, mindent, csupán csak azért: hogy láthattam őt. . . .

Másnap éjféli 11 óraker már a „Milano”-n ültünk, mely Triest felé lubizkolt velünk. Az éjnek nagyból részét a fedélzetén töltöttük s a tengeri-betegség ellen való biztosítás szempontjából ittuk a „vino rosso”-t,

és más hasonlókról, melyek arra lát-szanak mutatni, mintha bizonyos „sö-tétségben settenkedő” rossz szellemek széttepnék akarnak a tisztelet és biza-lom azon kötelekét, mely városunk népét az intelligenciához fűzi, s mely nélkül a nép érületében az utóbbi iránt áthidalhatatlan új keletkezik.

Ki kell mondanunk, hogy Kec-kemét város intelligenciája, a város polgárai részéről, az ily magatartásnak csak látszatára sem méltó. Sokkal több és kétségtelebb bizonyítékát adta, csak a legközelebbi éveken át, ez intelligencia a város fejlődési érde-kei körül tanúsított előrelátó bölcses-ségének, a gazdák és iparosok sorsa iránt való mély érdeklődésnek; — és a közigyűeknek minden téren sok-kal önzetlenebb, hivebb és becsüle-tesebb szolgálja volt mindenkori: hogy-szem ki ne mondhatnánk egyszersmind azt is határozottan, hogy a város jó-hirnévéhez sem volna méltó, ama nagy és nemes feladatok szempont-jából pedig, melyek valóságára Kecskemét város polgárai hivatják, egyenesen kárhoznati is elítélni kel-lene, ha a város népének csak egy figyelemre méltó töredéke is intelli-genciánkkal szemben tartósan ellen-tételt állást foglalna el és magát oly népbátorok vezetésére bizná, kikről időjártával, midőn álarc-zukát elvetették, mindenkor bebizonyult, hogy önző nép-ámitók valának.

Ismételjük, szeretjük hinni, hogy csak mülékony körjelenségekkel van dolgunk, melyek eltűnnek nemskóra és mi érezni fogjuk, hogy csalódtunk, midőn aggodni kezdünk és aggodal-munknak nyilvánosan is kifejezést ad-tunk. De e csalódás jól fog esni tépe-lőg lelkünknek, mely nem akarja, nem tudja elhinni, hogy Kecskemét népe körében oly irányzat uralkodóvá válhatnék, mely a város életfejlődését megakasztva, pangást vagy hanyatlást szülne és ránk a jövő zenedék józan ítélete szerint azon bélyeget síttné, hogy ama feltételeknek, melyektől a városunk haladása függ, kellő öntuda-tával éppen akkor nem bírtunk, midőn úgy állottak a dolgok, hogy a váro-sok életfejlődése a magyar haza meg-szilárdulásának elsőrendű tényezői közé tartozott.

Közegészségügyünk.

— A Főolvasó Társaság március 16-iki estélyén föl-olvasta Dr. Csabay Géza. —

Egy nem annyira érdekes, mint ered-ményeiben üdvös ügyről, a közegészség-ügyről fogok értekezni; miután azonban ezen

a mi annyit jelentene ugyan hogy: vörös bor, én azonban szélesebb nyelvi ismereteimnél fogva „rosz vinkó”-nak fordítottam. Azon-ban bámi volt, annyi bizonyos, hogy olyan dalokra fakasztott bennünket (öten voltunk), melyeknek melódiája lebilincselte meg az Adria hullámaint is s a szyrének a habokból felpózkodva mohó fülekkel hallgatták a csodás dallamot... Hja, ki tudja, mikor hallottak magyar dalt s mikor fognak hal-lani ismét.

Mély álomkúbból — melybe a nagy ringó bölcső ejtett — felocsúdvá Triesztben talál-tuk magunkat.

Partra lépve, először is a lovakat bá-multam meg; nemcsak azért, mert Fiume elhagyása óta ilyen állatot nem láttam, ha-nem azért is: mert egyik részre szalmakalap-ban, a másik részre meg vászon-feketőben járkált az útezőn.

Szeretnem volna eldölni nevettemben, de az égő nap sürgősen figyelmeztetett: hogy fussak az árnyékos helyre, mert kül-lömben engem is leporból.

Rekkenő meleg volt, annyi bizonyos s ezt legjobban igazolja az: hogy egy nap alatt kétszer fagyaltoztam (én!) és három narancsot megettem (én!).

Az is igaz, hogy neveltségesen ole-só volt. 2 krajczárért adták a legremekebb narancsot s 1 krajczárért akkora citrizont, hogy az utazó-táskámba háromnál többet nem bírtam bepakolni (mert nem volt hely). A limonádét útezősarkokon sűrű pohárral mértek potom 2 krért; 10 krért pedig annyi fagyaltot adnak, hogy mire az ember elfogyasztja, hát minden foga rheumát kap.

ügy igen nagy terjedelmű, nem tárgyalha-tom azt egész kiterjedésében az idő rövid-sége miatt, annak csak egyik működési körét fogom ismertetni; nevezetesen azt, midőn fertőző bántalmak ellenében fejt ki tevékeny-séget, mely ténykedése egyike a legfélá-datosabbaknak az emberiségére nézve, mert általa számtalan megbetegedés, nyomor és halálozástól óvatik az meg.

A közegészségügy szorosan összefügg a nemzetgazdaság ügyével, ez utóbbi a te-leseles kiadások kikerülésével s egyéb-ben materiális spekulációkkal a nemzet anyagi érdekeit segíti elő, míg a közegészségügy oda törekszik, hogy egyrésztől az egészségi állapotokra kedvezően ható tényezőket meg-választva és felhasználva, másrésztől az arra károsan ható természeti tényezőket elhá-rítja, a nemzet egészségi állapotát helye-zze jó karba. Nyilván való dolog, hogy ott, hol a nemzeti közegészségügy jó lábón áll, ott a nemzetgazdasági állapotok is kiéle-gítők, míg ott, hol az egészségi állapot rossz, ott a nemzet productív munkacereje levén al-pajában megtámadva, annak anyagi érdekei sem képviselhetnek kiélegető mérvben.

A nemzetgazdasági, karöltve a hazai közegészségügygel, legnagyobb tényezőit képezik a haza felvirágzásának.

Az általános egészségi állapotokra károsan ható tényezőket legkérlethatalmasabb szerep jut a fertőző bántalmaknak. Mielőtt azonban ezekről is ezek ellenében kifejtett hygienicus intézkedésekről szólanék, rövid pillantást kívánok vetni a földön levő szer-vezeteknek egymás irányában tanúsított magatartására.

Már Darwin Károly, a híres természet-búvár constataulta először azt, hogy az ös-zes szerves világ, tehát az állatok és nö-vények, s ezeknek valamennyi fajai elkese-redetten küzdenek egymás ellen és egymás között, s bizonyította be azt is, hogy ezen küzdelem legnagyobb egy és ugyanazon faj egyedei között, mert ezek létekedik egy és ugyanazok lévén, a legnagyobb vetel-kezés árán szerezhethetők meg.

A szerves világ ezen elkeseredett küz-delmét a létért, a nagy élet-halál harczt feltalálhatjuk minden lépten-nyomon. Vilá-gos például felhozhatom erre vonatkozólag a ragadozó állatokat.

Életműködésünk, az élet fenntartása czéljából ösztön munkálkodásunk, de szóra-közünk és mulatozásunk közepeite is ár-talmaknak vagyunk kitéve; fajunk szaporó-dása és a civilizáció előhaladtával mind-inkább nehezebbé válik a megélhetés, toko-zottabb testi, illetőleg szellemi munkát kíván a mai kor a mindennapi kenyérért. És a mai kornak ezen concurrentiája a megél-letésért, egy nemes, az ember méltóságá-hoz illő harczt képvisel a létért. Az ember-iségnek ezen szerény munkálkodása, ve-telkedése közben szüksége van bizonyos cautálakra, melyek töle a küzdelem ár-talmának feleslegét távol tartják, ezen cautá-lék ismertetésével foglalkozik a közegészség-ségtan, mely tudományunk tevékeny közege a közegészségügy. De hogy visszatérjek az előbb tárgyalt nagy küzdelemre, a szerves világban folyton fennáll, mondhatom, vajmi nehezebb volna megmondani, hogy ki a nagy harczban a győztes.

Az ember mint a szerves világ leg-tökéletesebb teremtménye a földön, értelmével, tudományával, kimagasló eszével, diadal-maskodik a szerves világ igen nagy része

És aztán a téjjel-mézsel folyó országl! Látszik, hogy a német sógoroké. Azaz hogy csak azoké volna, de az olaszok oly czúda-rul kiszorították innen őket, hogy valóság-szerencse volt egy olyan emberrel talál-kozni, a kivel nemetül beszélhetünk. Igen! Az osztrákok egyik fővárosában nem lehet látni egyetlenegy német filátrat s száz embert kell addig nemetül megszólí-tani, míg egy azt megérti! Egyszóval Fim-bében aránylag több a magyar, mint Trieszt-ben a német.

Hanem mindennek dacára is Trieszt szép város; ezt meg kell neki adni, ha mindjárt olasz is. Nincs benne semmi, a mi fővárosias nem volna. Az ember szinte Bu-dapestben képzelheti magát. Sőt mi több; ha Budapestnek van „Margitsziget”-je, hát Triesztnek van egy „Miramare”-ja.

No ha van a világon valahol egy esod-akert, hát küllömb már nem lehet, mint ez.

Egyébiránt a neve is mutatja: „Mira-mare” (tenger csodája). Triesztől mintegy félóra járásnyira az Adriai tengerbe benyúlik kis félszigeten fekszik. Ez a kis félsziget egy földre varázsoló paradicsom. Csupa ba-bér, páma s százele exoticus eszerje s más fajta gyönyörű növényekkel és fákkal beül-tetett kert ez, melynek a nyílt tengerre néző részét óriási és csodaszépű virág-táblák foglalják el.

Több helyen szobrok és remek művű szökőkútak vannak felállítva, mely utóbbi-aknak medenczéiben aranyhalcskák uszá-lnak. A félsziget legküllő pontján emelkedik egy 3 emeletes palota, melynek alakjaiból

felett, s már már elkezdte bizni magát, mint legvőzhetetlen, midőn éppen tudománya adja tudtára, hogy e sokkal nagyobb, izmosabb és igen sokszorta erősebb vadállatokon kí-vül, melyeket ő megfékezni és kiirtani is képes, vannak neki olyan ellenségei is, melyekkel ő ezideig még nem bír, a me-lyek önállónál sokkal gyengébbek, igen sokszorta kisebbek úgyannyira, hogy fegy-verzetlen szemével nem is láthatja őket és egyrészt éppen ezen körülményben rejlik oka annak, hogy nem tud velők elbánni. Alattomosan, akként, hogy mi észre sem vesszük őket, lopózkodnak szervezetünkbe s annak romlását idézik elő és pedig néha igen gyorsan; előrik pedig azt rendkívül gyors szaporaságuk által, melyet szerve-zetünkben foganatosítanak, annak egyes, teny-ésükre alkalmasabb részét elepik, azok működését annyira befolyásolják vagy meg-szűnösítik, hogy következményképen dys-harmonia áll elő a legnevezesebb gépezetben s annak pusztulását, halálát idézik elő.

Ezen általam itt jelzett legkisebb, de azért legféltetesebb ellenségeinket ismer-tett nevem jelezve bacteriumoknak hívjuk.

Nem állatok ezek, hanem növények, ezek közt is a legalsóbb rendi hasadó gom-bák. Rendkívül kicsinyek, 1 m-meternek alig trilliomod részét teszik, külfönte ala-kúak, vannak gömbalakúak, ezeket mikro-coccusoknak hívjuk, vannak rövidebb pálcza alakúak, ezek a tulajdonképeni bacteriumok, ha ezen pálcza alak valamivel hosszabb, bacillus nevet visel, vannak tekervényes spirál alakúak, ezek spirillumoknak nevez-tetnek.

E bacteriumok, ha szervezetünkbe jut-nak s ott szaporodásukra alkalmas talajt találnak, az ismert fertőző bántalmakat, mint a milyen a himlő, vörheny, hagymáz, ronsoló torokból és torokgyík és a többit idézik elő. Miként a must, ha bele a leve-gőből parányi erjanyanyag jut is, forrásba jön rövid idő alatt, mert az erjanyag rend-kívül gyorsan elszaporodik benne, azon mó-don történik a megbetegedés is fertőző bántalmakban, itt is a körmozgó bacterium, ha a szervezetbe jutott, rendkívül gyorsan el-szorodik s a test izgatott lesz és forró.

A kórta, mely a betegségek okaival és természetével foglalkozik, napról-napra több bacteriumot fedez fel s e körülmény sejtetni engedni velünk azt, hogy minden fertőző bántalomnak megvan a maga spe-cifikus bacteria. Eddigélle nem sikerült azonban sok fertőző bántalom körmozgóját bacteriumok képében felfedezni. Jól ismerjük a képmé pálcza alakú bacillusát, az ettől alilag csak gyengén megajlottság által különböző gimórkó bacillusát, a visszatérő lázat okozó spirillumot, melyeket Ober-mayer fedezett fel; Kochnak komma bacillusát, mely a kolerát okozza. Sajátságos, hogy a köztünk minduntalan előforduló és sok életáldozatot követelő fertőző bántal-maknak bacteriumát nem sikerült még fel-fedezhetni, pl. nem ismerjük a hólyagos himlőt, scarlatinát, a croup és dysphé-ritist, oka pedig ennek az, hogy vizsgálati eszközeink tökéletlenek, elégtelenek ezen apró szervezetek megkülönböztetésére; a góros-vegyben az íveg fénytörő képessége a vég-letekig ki van aknáva s ezeken nézve is a látható bacteriumokat csak halvány árnyal-atokban szemlélhetjük.

Mindazonáltal az orvosi tudomány meg-kezdte a harczt ezen alig látható ellenségek

és erkélyeiről a legremekebb kilátás nyílik úgy a tengerre, mint a hegyekre.

E gyönyörű hely tulajdonosa tudvale-gőleg a szerencsétlen Miksa császár volt. Ő készítette az egész sájt tervét szerint s milliókat áldozott rá. A császár kivége-zetése után ide vonult boldogtalan özvegye — s itt örült meg.

Jelenleg Ő felsége tulajdonát képezi. Izgatott királyi is!

Egy udvari szolga vezetése mellett vé-gig nézegettük a termetet s az egész kertet s nekem ilyenforma gyermekese jutott eszembe, hogy: hol volt, hol nem volt, az óperenciás tengeren is túl volt, volt egyszer egy király s annak egy szép pa-lotája. Abban a palotában minden csak úgy ragyogott a sok aranytól, ezüsttől és a drágakövektől. Mikor az úgynevezett „Jap-áni-terembe” besétült a nap, hát a falakra festett sok cifra figura úgy megnézelt, hogy az embert majd leültették a lábáról. Aztán volt ott minden. A szép kertben a nyíló virágok csak úgy mosolyogtak; az aranyhalcskák a kis tóban evickéltek s ha ezek között kimulatla magát a király és elfáradt, akkor olyan nagy aranygyába fektült le aludni, mint egy sátor . . . .

S ennek a világszép helynek használat-lanul kell hervenie! A gyászos emlék mi-att a fejedelmi család egy tagja nem hasz-nálja. Csupán az idegenek látogatják.

Szinte megsajnáta ezt a helyet el-hagyni az ember. De menni kellett, mert ki-tűzött czélunk a hosszabb időzést nem engedte.

Úti programunk utolsó pontja az adels-bergi eceppkőbarlang megtekintése volt.

ellenében is. Kifürkészi azok életkörülmé-nyeit, azok tenyészésére kedvezően ható vagy pedig gátló viszonyokat.

A kórbúvár ezen, általunk csak góros-ságával látható bacteriumokat meg tudja festeni, mert a bacteriumok festanyagának által jobban megfestődnek, mint az őket tartalmazó kóros váladékok és szövetek, ilyen festési művelettel aztán ott is találunk bacteriumot, hol azt festés nélkül fel sem fedezhették volna.

A kórbúvár meg is tudja mosdatni a bacteriumokat az által, hogy tenyészíti őket tiszta tenyészanyagban, ezen tenyészé-nyel aztán beolt egy másik tiszta tenyészanya-got, a melyben a bacteriumok újra elsza-porodnak, ebből ismét oltást végez másik tiszta tenyészanyagban, melyben ismét elszaporodnak azok s így folytatja azt több s több generation keresztül, mely műveletek által mintegy fűrűdnek kapnak a bacteriumok s megmosdatnak azon kóros váladékoktól, melyekben azok az emberi szervezetben ta-lálhatók voltak.

Az ekként tisztára mosott bacteriumok-kal eszközölt oltások aztán, ha a kísérleti állatban a megfelelő fertőző bántalmat idé-zik elő, kétségtelen, hogy azt az illető bacteriumok okozták. S e sikeres oltások bizonyították be azt a kérdést, hogy a bacteriumok okozták a betegségeket, s nem pedig a betegségben teremnek a bacteriumok talán önművészen urogenesis útján.

Nemcsak megfesteni és megmosdatni, de meg is tudjuk számlálni a bacteriumo-kat, még ha millió száma vannak is, és pedig megkülönböztető pontossággal, szemünket meg sem kell erőltetnünk, sőt mi több, a górosítvány igénybe nem kell vennünk.

Legyen például a kérdés az, hogy mennyi bacterium foglaltatik valamely ivók-víznek 1 literében.

E kérdés megfektetésénél szükségünk van tiszta, bacteriummentes tenyészanyagra. Ezt czelszerűen gelatin, víz és hőextrakt keverékének összefoése által készíthetjük, mely kocsonyas tömeg kissé savi hatású közbősből készült, például 1—2 cepp Kali carbonicum oldatnak hozzá adása által. Az ekként készült tenyészanyagot lapos íveg edénybe öntjük, akként, hogy annak fené-kén csak vékony rétegben terüljön el. Mikor ezt megtettük, bacteriummentes tesszük az által, hogy bedugaszolva több napon keresztül forró vízbe téve kifőzzük és az-tal az esetleg benne lévő bacteriumokat mind megsemmisítjük. Most szintén a ti-zón bacteriummentessé tett mérő üvegünk-kel vesszünk a vizsgálandó vízből például 1 [x] centiméternyit, ezt ovatosan hozzáadjuk lapos edényünkben lévő bacteriummentes tenyészanyagunkhoz s az edényt jól bedug-juk vattával, sőt az edényből kiálló részét el is pörköljük, nehogy a levegőből ebbe jutó bacteriumok hatássanak zavarólag számításunkra. Mikor ekként a vizsgálandó víz bacteriumait a tenyész anyagban elhe-lyeztük, gyenge hőnek tesszük ki üvegün-ket s 1—2—3 nap múlva észre fogjuk venni, hogy gelatin tenyészanyagunkban egyes szárike pontok lépnék fel itt-ott, ezek napról napra köralakú terjedelemben nagyob-bodnak s már néha egy hét alatt krajczár nagyságú szárike fehér foltokat képeznek, ezek pedig nem egyebek, mint bacterium colóniák, melyek mindegyike millió meg millió bacteriumot tartalmaz. Felvesszük, hogy ott, hol ily tenyészet indult meg,

Adelsbergbe másnap délelőtt 10 órakor értünk s rögtön a barlanghoz hajtottunk.

Szerencsére mintegy 15 látogató gyült ezen a napon össze, s így a barlang kivilági-tása egy személynek csak 2 ft 50 krba került.

Midőn erről a természeti esodról kell útirajzunk utolsó pontját írnom, akkor a legnagyobbszerű tárgy maradt utoljára.

Igazán szükséges volt az, hogy ezt megelőzőleg folytonosan csak kiváló és rend-kívüli dolgokat lássak, mert különben tán nem tudtam volna ennek a nagyszerű-ségét fel sem fogni.

A ki látta már ezt a barlangot vagy ehhez hasonlót, az érteni fogja az én bá-mulatomat; de a ki ilyet még nem látott, az az én leírásom folytán sem szereshet magának arról helyes fogalmat. Magamról tudom. Én is hallottam már előzetesen el-beszélni a részleteket és semmit sem tud-tam úgy elképzelni, a mint valóban van.

Ilyet csak a természet csodaerejű keze alkotott.

Egy óriási hegy belseje szíjjel repedezve és szakadozva ugyan adhatna e közönséges látványt? — De kezdjük az elején.

A barlang nyílásánál új toilletirozás szükséges. Nyári ruhába bemenni életveszély-es volna. Arról különben gondoskodik a szállodabérlő, hogy a látogatók erre figyel-meztetve legyenek.

A barlang nyílásába belépve, az ember foga csaknem vacogni kezd, pedig kifélé-jővet ezen a folyosó forma nyíláson pompás enyhe levegőt érez az ember. Tehát meny-nivel hidegebb lehet ott benn a barlang gyomrában!

oda jutott legalább egy életképes bacterium. Ha most már így tenyésztési eljárás által sikerült például 100 colonai kápi, mondhatjuk, hogy a vizsgálandó viz $\square$ centiméterében 100, s annak egy literében 1.000.000 bacterium foglaltatik, ha pedig egy colonia sem fejlődik, biztosan mondhatjuk, hogy vizünkben bacterium nem foglaltatik. (Folytatása következik.)

„Az ipariskola” ezim alatt írott közleményünkre a „Kecskemét”-ben hosszas cikk jelent meg, a melynek sem bírálata, sem czafolatába nem bocsátokunk, mert az ügy érdemében egy szót sem szól, és mert azon a hangon válaszolni nem akarunk. — Azt elrőtük, hogy a negyedik bekezdésben egész világosan beismerik, hogy amas általunk helytelenített közlemény az ipartestület részéről jött, de nem érthették el azt, hogy azt a közleményt, vagy ipartestületnek az iskolával szemben tanúsított viselkedését bárha csak szépitni is igyekezzenek.

Nem is erőteltjük a dolgot, mert e tárgyval hosszasabban foglalkozni terünk sem engedi meg; — csupán annyit jegyzünk meg, hogy mi senkinek semmiféle jogát elvinni nem akarjuk, nem is akarhatjuk s épen azért ezt hinni nagy tévedés, e felett siránkoznunk, ez ellen a híres manchai lovaghoz illő hévvel számlalomharokot kezdeni — felesleges és hiábavaló erkölcsös vála.

Nagy tájékoztatásunkból azonban megmondjuk, hogy bizony a törvény szerint az ipartestület nem hatóság és csupán a hozzá tartozó iparosokra és segéd-személyzetükre nézve végzi — a törvényben megszabott esetekben — az iparhatóság teendőit. Vagyis mint azt a törvényből és az annak végrehajtására kiadott rendeltől bárki is láthatja: a tanonczfelvételt, az erre vonatkozó lajstrom vezetését, a felszabadítást, a segédek munkakönyvvél való ellátását s több efélt, de világosan ki van mondva, hogy ezeket is csak a hozzá tartozó iparosokra és segéd-személyzetükre nézve, a hová talán a tanestület még sem tartozik.

Ha olyan nagyon le nem néznének mást s olyan magos partipán nem ülnek, a melyről csak pr „a gyengébbek kedviért a zámán tájékoztatásukat enyhítő körülményül be tudta” stb. beszélnék, biz ezt tudhatnák is és beláthatnák, hogy az ipartörvény azért beszél mindenütt iparhatóságról, mert minden helyen ipartestület nincsen s a 127-ik §-ban azért határozza meg, hogy olyan helyeken, hol ilyen van, mik tartoznak az ipartestület teendői közé s a midőn a törvény A. B. C. fejezetét, vagyis „A tanonczokról”, „tanoncziskolákról” és „segédek-ről” írott fejezetét összefoglalja, mindjárt a kivételt is megszabja, hogy az iparosokra és segéd-személyzetükre nézve; a törvény 126. §-a pedig az ipartestület célját mondván meg, az iskolát még csak egy szóval sem említi.

Nem kellene hát mindenáron úrhatnámkodni s az iparhatóság jogait és címét elvinni akarni, hanem inkább békét kellene keresni.

Azonban az, hogy a czikkről abban találja gyönyörűségét, hogy iparhatóságnak nevezze az ipartestületet, azért mert a hatóságának némely irodai teendőit végzi, ez az újság hasábjain oly ártatlan kedvtelés, hogy csak mosolyogni lehet; kérdés azonban

ban, hogy akkor a eszmadia iparos-tanoncz is eszmadia-mesternek nevezheti-e magát, mert kétségtelen, hogy ha már vizet hozott s a gyermekeket elaltatta, ő is csak végzi a mester új némely teendőit? z.

Irodalom.

A „Segítség” emlékalbum borítéka tartalmazza a három szerkesztő: Jókai Már, Roskovics Ignác és Nagy Miklós által az emlékalbum ügyében a közönséghez kiadott felhívást, továbbá az összes közreműködők névsorát. Az irodalmi bizottságban Jókai Már főszervező és társszerkesztő, Nagy Miklós kivül dr. Bóthy Zsolt, Báksi Jenő, Szana Tamás, Tors Kálmán, Vadnay Károly, és mint jegyző dr. Szadecký Lajos működtek közre. A „Segítség” művészi bizottságának tagjai a művészeti rész szerkesztőjén, Roskovics Ignácra kivül még két művésznök: Vágó P. és Zala György. A „Segítség” ügyében ezenkívül a terjesztést vezető bizottság alakult, melynek tagjaitól fölkeresték: báró Atzél Béla, gróf Bánffy Béla, Beniczky Ferenc, Berzevicsy Albert, Csávolszky Lajos, Darányi Ignác, gróf Dessewffy Aurél, Gerliczy Károly, György Aladár, Ivánka Imre Jókai Már, gróf Károlyi Gyula, gróf Károlyi István, Király Pál, Lévy Henrik, báró Lipthay Béla, Nagy Miklós, Roskovics Ignác, Serák Károly, gróf Teleki József, Tisza István, gróf Tisza Lajos, Thek Endre, Urváry Lajos, Vágó Pál, Visi Imre, Wekerle Sándor, Zala György, Zichy Antal.

A „Segítség” emlékalbum négyféle kiadásban jelen meg, m. m.: egy forint, három forint, tíz forint és száz forint kiadásban, melyeknek már elcséje — a legolcsóbb — az egy forintos is csinosan van kiállítva, s diszes borítékban 44 nagy oldalra terjedő s több mint 80 képpel illusztrált tartalommal árhoz képest annyit nyújt hogy hasonló diszes illusztrált füzetet a külföldi nagy irodalmakban is csak két-három ekkora áron lehet megszerezni. A drágább példányok fokozott díszessé vannak kiállítva és külön művészi mellékletekkel ellátva.

A „Segítség” emlékalbum első kiadásának egy és három forintos példányai a szent-istváni napünnepen, augusztus hó 20-án bocsátottak forgalomba s ugyanakkor kezdetét vette a példányoknak az előfizetők részére való szétküldése abban a sorrendben, melyben az előfizetők beérkeztek. A tomeseg szétküldése napok lesznek szükségesek, s mivel a gyűjtő-íveknek egy része még nem érkezett vissza: a szerkesztőség elhatározta, hogy az előfizetési határidőt szeptember 15-éig meghosszabbítja.

A „Segítség” gyűjtő-ívei és előfizetési összegei a Franklin-Társulat kiadó-hivatalához (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) szeptember hó 15-éig küldendők be.

A t. szerkesztők kérték, hogy a megrendelésben világosan tüntessék ki, melyik kiadást (az 1, 3, 10, 100 forintos) és hány példányban rendelik meg.

Szeptember 15-ike után a „Segítség” emlékalbum csak a magasabb bolti árakon lesz kapható. Könyv-áris forgalomba az emlékalbum csak az előfizetési határidő lejártá, tehát szeptember 15-ike után adatik. A mennyiben azonban egyes könyvárusok nagyobb számi példányokra fizetnek elő, veoinkek az előfizetési áron természetesen adhatnak át példányaikból. A diszesből kiállítási 10 és 100 frosos példányok, melyekben számos kép színnyomatban lesz adva, s melyekhez külön mellékletek is lesznek csatolva, több gondot és több időt vévén igénybe, csak szept. hó folyamán fognak megjelenni, de ezek előfizetői, míg disz példányait kezökhez kapják, az olcsóbb kiadásból díjtalanul kapnak egy példányt.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tanonczválasztás.** Mult hó 21-én a helybeli községi iskolaszék 4 városi, egy

sem. Ilyet produkálni csak az az egyetlen művész: a természet képes.

Egy nagy terem-fornából áll ez, melynek sík kavics alja vetészik a fényezett pallóval, azaz hogy felülmulja azt, mert olyan, mintha mozaikkal volna kirakva. A terem minden oldalán ablakhelyek látszanak, melyek fölött és mellett retek művi csipke-függönyök házódnak le botokkal és virágokkal ékesítve. A mennyezetről pedig termédek kisebb-nagyobb csillár ereszkedik alá s játszik a villanyfény sugaraival.

De már ennél sebb nem lehet semmi — gondolám — és mégis lett. A kálvária. Főnt a dombtetőn pálmák által környezve áll a három kereszt... ezzel ellentétes oldalán pedig az iszonyú mélységbe lefelé — a pokol.

Ezen látvány után mástól szólnom már nem lehet, mert ez mind magába foglalja, a mit összesen egész életemben itt-ott töredzetten láttam. Minden szépet és — borzasztót.

S most már le is tesszem a tollat. Hogy miként kerültünk haza, az úgy sem volna az előbbi komoly dolgoknak illő beféjezése, mert erről egy külön komikus tájezást lehetne írni. Ezt pedig az én „Pick-bube” szellemes útítársamra bízom, a ki azt a harmadik társat, az a költészetgyűlölő bogarászt is a maga érdemébe képest bírni be mutatni, nem úgy mint én, ki neki csak halvány vázlatot adtam.

Átadom tehát a szót nekir azon könyörgésem mellett: hogy annyira el ne táguljanak, mint az „Espero”-n.

állandó helyettes és két pusztai tanítót választott. A megválasztott tanítók közül 6 helybeli születésű, egy vidéki. A választás mind a hét feljöttre egyhangúlag történt, a mi vajmi ritkán szokott történni. Megválasztottak: Bán Juliska, Biró Ádám, Révay László, Benkő István városi rendes tanítók; Balogh Dienes Állandó helyettesnek; Geday Sándor és Fekete Sándor pusztai rendes tanítóknak. E választásnál a községi iskolaszék kiváló jelet adta annak, hogy a helybeli szülletesűeknek — számtalan kitűnő szakképzésű vidéki tanító fölött — előnyt nyújtott, mely méltányosság dícséretére válik. Gratulálunk a megválasztottaknak, s örömmel közlüljük a sikeres választást!

— **Hymen.** Biró Ádám községi tanító úr folyó hó 3-ik napján jegyezte el Bán István községi tanító úr szép és kedves leányát, Bán Juliskát kisasszony községi tanítónőt. A legnagyobb boldogság legyen kísérője a kölcsönös szereteten alapuló igaz frigynek.

— **A „Tiszteesség”** bekezdésű támadására, melyet lapírtásunk ellenünk mult számában intéz, kevés a mondani valónk. Olyan hangot, a minőt ő használ, mi nem követhetünk. A „szegény realiskolai tanulókat” at mi is sajnálunk, ha szülők csak a „Kecskemét”-et olvasnák, mely köz művelődési lap létre a hozzá beküldött iskolai értesítést sem közölte, — ő tudja miért. Ama kifejezést, hogy lapunk csak a büntető kör. törvényszék ítéletéből ismeretes, nem értjük; de hogy a kormány részéről semmi nemű szubvenzióban nem részesül, az tény; nem is szorult rá. Hogy cserelapjaink a „Kecskemét”-ből valami közleményt átvettek volna, mióta ezt figyelemmel kísérhettük, bizony nem tapasztaltuk, hanem azt igen, hogy egy idő óta a „Kecskemét”-nek nagyobb a tyúkjá, mint másnak a lúdjá.

— **Az elárúsítási csarnok,** az ipar-egyesület helyiségén t. hó 8-án reggel 8 órákor fog megnyitást s tart bezárólag t. hó 11. d. u 5 óráig. A jelentkezett iparosok neve és szép száma, garanciát nyújtanak arra, hogy a vásárló közönség igényének, úgy az elárúsítandó tárgyak jóságá, mint azok mérsékelt ára tekintetében, elég lesz téve. Kecskemétnél kisebb városokban is meghonosultak már az úgynevezett ipar-csarnokok, hol az ipari készítmények, ipar-ágaként külön, esetleg több nemű ipari készítmény együttesen boltilag, szabott árak mellett, árúsíttatnak el. Ideje, hogy Kecskemétnél nagy számú értelmes iparoságra és tekintetben is a modern haladás útjára lépjen, arra az útra, mely egyedül képes a vásárolással járó tetemes kockázat hínárjából az iparos osztályt kivezetni. Hogy azonban a megnyitandó elárúsítási csarnok — mely átmutató akar lenni a további teendők nézve — célravezető legyen: a nagy közönség pártfogására — vevő közönségre van szükség. Felhívjuk ennélfogva ismételtelen Kecskemét város minden szepet és jót pártoló t. közönségét, hogy a megnyitandó elárúsítási csarnokunkat, bevásárlás végett, minél tömegesebben meglátogatni méltóztassanak. Egyedüleg, úgy a már jelöltet, mint a még jelentkező kiváló iparosokkal tudatjuk, hogy a tárgyak legkésőbb t. hó 7-én az ipar-egyesület helyiségén elhelyezendők. Kecskemét, 1887. szept. 3. A rendező bizottság.

— **Hírek a realiskolából.** Semann Kálmán úr aug. 24-én rendes tanári kinevezést nyert és hivatalos esküjét a tanárikar előtt 30-án tette le. A testület kiegészítő rendes tanárul Dr. Perényi József úr nevezették ki és 31-iken megérkezett. Ugyancsak Vajda Viktor úr, önkéntes ide áthelyezett rendes tanár, munkodését szintén megkezdte. Isten hozta őket! A tanuló létszáma meghaladta a megelőző 4 esztendőét. A város részéről még június hóban megkezdett alapos reparáció olyan erélylyel folyik, hogy miattok a rendes előadások e hó 1-én megkezdhetők voltak. E hó 9-én lesz az érettségi javító vizsgálat Dr. Hóman Ottó úr, budapestvidéki tankerületi kir. főgázgató elnökele alatt. A tanítészeten latinnyelven kívül zene és műneik is fog taníttatni.

— **Terménytárlat,** mely a Kecskeméti községi gazdasági egyesület által folyó évi szeptember hóra tervezett, a kedvezőtlen időjárás miatt elsilányult gyümölcstermés miatt, a választmányunk aug. 28-án tartott ülésében kelt határozatnál fogva az évről elhalasztott. Cserekyei Károly, egyt. titkár.

— **A Néptanítók Lapja** 72. és 73-ik számában a köz. iskolaszék augusztus 28-án tartott ülésének határozata értelmében a szokott feltételek mellett egy pusztai rendes tanító állásra pályázat hirdettetett. Pályázati határidő szept. hó 15; a választás szept. 18-án fog lenni.

— **Tűz.** Mult hó 29-én, hétfőn délután háromnegyed két órákor tűzet jelzett a vezérharang. A 7-ik tizedben, csongrádi-nagy-utca 92. számú ház gyuladt ki. A ház Benkő István lakosé, hol péküzlet is van. Állítólag a délutáni sütéshez fűtötték a ke-

mencét, midőn erős füstgomoly burkolta körül a tetőt, mely után csakhamar lángba borult a tetőzet belső része. A gyorsan megjelent tűzoltóknak sikerült a tüzet lokalizálni s a tetőből máfél önyit megmenteni; a szomszédos épületeszekben szintén nem esett kár. A tűz keletkezése oka ismeretlen; a ház tűzkár ellen biztosítva volt.

— **Nagyreményű nebuló.** Sájerman Béla bádogos inasnak jeles ötlete támadt a napokban, mely úton könnyű szerrel hozzá jutott egy kis pénzmaghoz. Gazdája, Soós Ferenc bádogos, egy 10 frt 70 król kiállított s nyugtázott számláját kaparította kezéhez s azzal minden szó és parancs nélkül beállított özv. Pap-Szapponas Sándorné lakására, hol a számlát ki is egyenlítették. A summa felvétele után az ipse bujdosit játszott, azt híven, hogy nem sül ki turpisága. De vezéres deig öröndetüket önkéntes szabadságának, mert nyakon csipték őt Tajti Erzsébet folyóka-útszai bordelyában, hol a kinos egy része már el is csúszott. A koromáronát a lopott pénz kiadására kényserítették s az összeg 30 kr. híján megkerült. A reményteljes tanoncz pedig most a hűvösen elméldéki igaz tette fölött.

GAZDASÁG.

A Kecskeméti Gazdasági Egyesület által Kecskeméten folyó évi szeptember hó 25-ik napján, vagyis az itteni országos vásár alkalmával vasárnap rendezendő, díjazással egybekötött II-ik tenyészmarhavásár és I-ső baromfi-kiállítás tervrajzának kivonata:

A marhavásár célja: e vidék elhanyagolt marhaállományának javítása. Főszűly az igazon magyar faj marhára fektetik, a keresztetett fajok kizárva.

Kiállítható minden Magyarországi határon belüli bárhol nevelt tenyészek, vagy azt ígérő marha, ha az, az illetőnek születésétől kezdve tulajdonja, mely körülmény, valamint a jószágok egészségi állapota községhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A baromfi-kiállításnál leginkább a helyi viszonyok között hasznalóval való tenyészésre fog kiváló súly fektettni. Ezen kívüli feltételek: a jól gondozottság és saját majorságban nevelés, mely utóbbi körülmény, szükséges esetén, két hitelt érdemlő tanú által igazolandó.

A kiállítandó szarvasmarhák és baromfiak nem-, kor- és darabszám szerint alolított egyleti tiktárnál szept. 10-ig bejelentendők.

Kitűzött díjak.

I. Tenyészmarhákra:

1. A legszebb tenyészekes bikára első díj 8 drb 10 frankos arany.
2. Ugyanarra második díj 5 drb.
3. Ugyanarra harmadik díj 3 éven alól első díj 4 drb.
4. Ugyanilyenre második díj 2 drb.
5. A legszebb borjas tehénre első díj 6 drb.
6. Ugyanarra második díj 4 drb.
7. Ugyanarra harmadik díj 2 drb.
8. A legszebb fűszőre 2—3 évesig első díj 5 drb.
9. Ugyanarra második díj 3 drb.
10. Ugyanarra harmadik díj 2 drb.

II. Baromfiakra:

1. A legszebb idei költési, legjobban gondozott lúdtörzse — egy gúnár, két tojó — első díj 1 drb 10 frankos arany.
2. Ugyanarra második díj 2 frt.
3. Ugyanarra harmadik díj 1 frt.
4. Hasonló körülmény között a legszebb rézekekaca törzse, egy gáser, két tojó, első díj 1 drb arany.
5. Ugyanarra második díj 2 frt.
6. Ugyanarra harmadik díj 1 frt.
7. Ugyanolyan körülmény között a legszebb pulykatörzse, egy bak, két tojó, első díj 1 drb arany.
8. Ugyanarra második díj 2 frt.
9. Ugyanarra harmadik díj 1 frt.
- Összesen 4 drb arany, 4 drb 2 frtos ezüstpénz.

Kiállítási térség a marhavásártér, hova a bemutatásra szánt marhák és baromfiak szeptember 25-én d. e. 8 óráig beállítandók, mert a bíráló bizottság működését 10 órákor nyilvános árverés alá bocsátatnak a tulajdonos javára és ezáltal meghatározandó kiküldési áron kezdve, melyen felül tendő ígértet azonnali készpénz fizetés mellett az adásvétel leüttetik.

A kiállítás látogatása díjtalan. Ide vonatkozólag bővebb felvilágosításal szolgál

Kecskeméten, 1887. aug. 14.

Cserekyei Károly, g. egyt. titkár.

ÜZLET.

Kimutatás Kecskemét sz. kir. város zálogintézetének 1887. augusztus havi forgalmáról.

Table with columns for dates (Pénztárállás 1887. július 31-én), amounts in forints, and various financial entries like 'Kölcsön visszafizetés', 'Bélyegdíj', 'Bizománydíj'.

Serfésvárosi jelentése

az első magyar serteszháló és kölcsönös-telepítő részvénytársulatnak.

Table with columns for 'Heti átlagárak' (weekly averages) and 'Helyi átlagárak' (local averages) for various goods like flour, oil, and sugar.

Kimutatás a kecskeméti takarékpénztár 1887. évi augusztus havi forgalmáról.

Table with columns for dates (Pénztárállás július 31-én), amounts in forints, and entries like 'Betételek után', 'Külföldi díjak után', 'Váltók után'.

Kimutatás a kecskeméti kereskedelmi ipari hitelintézet és népbank aug. havi forgalmáról.

Table with columns for dates (Pénztárállás 1887. július 31-én), amounts in forints, and entries like 'Váltó visszafizetésekből', 'Folyószámlák után', 'Telepítvények után'.

Piaczi árjegyzék.

Table listing market prices for various goods like 'Tiszta búza métermasszánként', 'Kétszer', 'Hozs', 'Arpa', 'Zsolt', 'Tengeri kecskeméti mm.', 'Köles', 'Krumpli új', 'Széna', 'Szalma', 'Szalonna kg.'.

Felolós szerkesztő: HANUSZ ISTVAN.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Ért a kecskeméti reform. egyház részéről közhírré tétetik, hogy az egyház tulajdonát képező bazar

bolt- és raktár-helyiségek, kivén a Fehér, Jakobovits, Kohn és Schubert által bérelt helyiségeket, továbbá a kollegium udvarán levő Rosenbaum Antal és társa által bérelt lakóház, fa., mész- és szén-üzleti helyiség, 1888. évi január hó 1 s napjától 1891. ápril 24-ik napjáig terjedő időre, az egyház-tanács termében f. évi október hó 2-ik napján délelőtt 9 órákor megtartandó nyilvános árverésen bére fognak adatni, miről árverezők ezennel értesítettek.

Dr. Széless József, főgondnok.

168 (1-1) főgondnok.

Szép nagy lakás

azonnal bérbeadandó. I-ik tized Sütő-útcza 254. szám alatt, Darányi Laoszt házában. — E ház esetleg egészben, vagy két részre osztva.

örökáron is megvehető. 164 (3-3)

Pénzintézetek és malmok részvényei adás és vételét közvetít alolított.

Jelenleg van eladó:

- 1 " Gazdasági gőzmalom-,
2 " Kecskeméti takarékpénztári részv.
2 " József gőzmalom részvény.

Keresetetik vételre: 10 db Képzott takarékpénztári részv. 3 db Kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbanki.

2 " Sertészhalozó gőzmalom részvény. BLEYER ADOLF. II. tized, Szécsényi-útcza 2. sz. 120 (0-13) Ugyanitt kapható mindenféle sorsjegy részletfizetésre.

Házeladás.

V. tized, Kis-temető-útcza 319. szám alatti

h á z.

mely magában foglal két szobát, éléskamrát, nagy kamrát, egy mellékkonyhát, s végig kényelmes ganggal és két nagy istállóval van ellátva; s ugyan e szám alá tartozó fél malomportával kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Bővebben értekezhetni tulajdonossal a fent említett házban. 163 (3-3)

Sándor István.

Árverési hirdetmény.

1887. A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik: hogy Nagy István ügyis mint k. k. Nagy Ilona t. és t. gyámja, Nagy János és Nagy Teréz Janók Jánosok végrehajlatának. — Vince Juliánna végrehajlatát szennvedett ellen 160 ft tőke és jár. iránt folytatandó lévő végrehajlat ügyében a kecskeméti 2300 sz. t. j. kb. 2017/a. hrsz. a. foglalt, felelőben végrehajlat szennvedett illetve B. 14-19. alatti bejegyzés szerint ennek jogutódai: Nagy Imre, Gábor, Juliánna és kisiskorú Nagy Lajos, Mária, Erzsébet s másik felelőben ugyanazok és k. k. Nagy Ester nevén álló, az 1881. évi 60. t. c. 156. §. c) pontja értelmében egészen elárverezendő házbirtok tartozékaival együtt, 720 ft kiküldési áru; továbbá a kecskeméti 6757. számú t. j. kb. 252. hrsz. a. foglalt felelőben B. 8-13. alatt nevezett végrehajlat szennvedettek, másik felelőben ezek és k. k. Nagy Ester nevén álló, a hivatkozott t. c. értelmében azonban egészen elárverezendő tanyaföldbirtok, 128 ft kiküldési áru, tartozékaival; végre a kecskeméti 6760. sz. t. j. kb. 255. hrsz. a. foglalt, felelőben B. 10-15. alatt nevezett végrehajlat szennvedettek s másik felelőben ugyanazok és k. k. Nagy Ester nevén álló, a hivatkozott t. c. értelmében azonban szintén egészen elárverezendő tanyaföldbirtok, 78 ft kiküldési áru, tartozékaival az 1887. évi december hó 10-ik napján d. e. 9 órákor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen, az egyidejűleg megállapított, s a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldési áron alul is eladatni fog.

Venni szándékozik tartoznak a kiküldési áru szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy ovadékpépes értékpapírral a kiküldött kezéhez bántapénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1887. aug. 20-án.

165 (1-1) kir. törvényszéki bíró.

Árverési hirdetmény.

1887. A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Krajer Gergely és neje Kis Anna végrehajlatának. — Csurgó Józsefné Vajda Erzsébet végrehajlatát szennvedett ellen 300 ft tőke és jár. iránti végrehajlati ügyében a kecskeméti 8961. számú telekjegyzőkönyvben 216. rsz. alatt foglalt ingatlan házbirtokból végrehajlat szennvedett illetve 1/2-ed rész 900 ft becsártekben tartozékaival együtt az 1887. évi november hó 11-ik napján d. e. 9 órákor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldési áron alul is eladatni fog.

Venni szándékozik tartoznak a kiküldési áru szolgáló becsár 10%-át készpénzben, vagy ovadékpépes értékpapírral a kiküldött kezéhez bántapénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1887. augusztus 10.

166 (1-1) kir. törvényszéki bíró.

Árletjesi hirdetmény.

1887. A kecskeméti kir. törvényszék, s ennek területén levő kecskeméti, nagy-körsői, czegledi, félegyházi a kunszentmiklósi kir. járás bírószágok, s a helybeli kir. ügyészség számára 1888. évben szükségelt papír s egyéb írodaszerek, továbbá mintegy 500 köbméter kemény tüzifa; a kir. törvényszék, kecskeméti kir. járásbírószág s ügyészség részére szükségeltendő iránykötői munka szóbeli árletjesi, illetőleg készlettel zárt ajánlatok útján levén biztosítandók, ezen árletjesi tárgyalás határidejű folyó évi október hó 6-ik napjának délelőtti 9 órája a kir. törvényszék elnöki irodába kitűztetik.

Vállalkozni kívánók felhivatnak, hogy a kellő ovadékpénzsel ellátott, kellően bélyegzett zárt ajánlataikat a fent kített határidőig alólírotnál nyújtsák be, illetőleg, hogy a szóbeli tárgyalásra személyesen a kített helyen és időben jelenjenek meg.

Feltételek:

- 1. Bántapénzül készpénzben vagy ovadékpépes értékpapírral az írodai szerekre nézve 300 ft, a tüzifára 300 ft, a könyvkötői munkákra 10 ft kívánatlik.
2. Az írodai szerek a kijelölt, s a törvényszék elnöki irodában hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthető mintáknak megfelelő minőségben szállítandók.
3. A szóbeli árletjesi tárgyalás megtartása után a zárt ajánlatok vétetnek bíralat alá, s ennek befejezte után a legutányosabb ajánlattevővel fog a szerződés megkötöttetni.
4. Az árletjesen teendő ígéretek vállalkozókra azonnal kötelezők.
5. A vállalatlat járó bélyegköltiséget s illetéket vállalkozó tartozik viselni.
6. A szóbeli tárgyalás befejezte, s az írásbeli ajánlatok felbontása után, akár írásban, akár szóval tett ajánlat figyelembe nem vétetik, valamint nem vétetik figyelembe az oly ajánlat sem, mely nem a törvényszéki elnöki irodában kített minőségű írodai szerek szállítására tétetik.
Végül megjegyeztetik, hogy a netalán szükséges további felvilágosítások az elnöki irodában hivatalos órák alatt megszerzethők.

Kecskemét, 1887. évi augusztus hó 25.

Gáll Ferencz, kir. törvényszéki elnök.

Advertisement for Farugony-matraczok (Farugony mattresses). Text: 'Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott Farugony-matraczok'. Includes an illustration of a mattress and text: 'Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett tiszta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés. A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó. F o r a k t á r: Bécs, I. Neuer Markt 7. 260 (24-20)'

Advertisement for Pollacsek-fele fertőtlenítő szerek (Pollacsek disinfectants). Text: 'A belügyminiszterium által 22,852. valamint újonnan 51,786. sz. a ajánlott és szakhatóságok által megvizsgált Pollacsek-fele fertőtlenítő szerek, és pedig fertőtlenítő folyadék, fertőtlen mosószappanpor nálunk állandóan kaphatók, úgyszintén carbol-mész, valamint minden nemű fajták carbol-savak. POLLACSEK EMIL és TÁRSA kristály-szóda- és fertőtlenítő-szerek gyára BUDAPEST, VII. kerület, Királyútcza 71. szám alatt. Budapest főváros egyedüli szállítója az összes kórházak, iskolák, nyilvános épületek, tereknek stb. szükségleteinek fedezésére. Kapható: Witz Gusztávnál. 155 (6-4)'

Advertisement for Gleichenbergi János-Forrás (Gleichenbergi János Spring). Text: 'h a d i h a j ó i n A GLEICHENBERGI JÁNOS-FORRÁS. Nagy mennyiségű izletes kettős szénasavas natron, azonban aránylag kevés konyhasót, de annál több vasat tartalmaz és a világ legelősebb anecuritisai nyilatkozatok szerint chronicus gégegyerut, chronicus legesokhorut, chronicus tüdőlob- és a légutak katarrhasainál, végre a melléknyalob utján hátramaradt mellhártya izsalmányoknál, ha egyszerűsöd a vasnak erősítő és vérképző hatására reflectálódik, a legelősebb eredményű használatik. Különös alkalmazást nyer a fűvénny és hólyagkőnél. Szénasav és szóda gazdag tartalmánál fogva nagyon alkalmas borral vagy gyümölcs-szírpellegel vegyítve. kellemes pezsgő üdítő italok készítéséhez, úgyszintén tisztasága s reakciókiváltó olcsósága folytán legelősebb ajánlatbó. Mindenkor friss töltésben kapható a Magyarországi fővárosokban. Schleichz Károly és Társainál Budapest, VIII. kerület, staczió-útcza 47. Városi üzlet: V., Harminczad-útcza 4. hol megrendelések a házhoz szállítás végett elfogadttanak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. 115 (10-10) Erejéből az egyenlítőn alatti átmenetelenél nem vesztett.